

van wie overigens een zeer hoog aantal (48%) niet reageerde. In het bijzonder betreurt ik dat men de Nederlandse kinderartsen – of minstens de sectie Kinderpulmonologie van de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde – niet bij deze enquête heeft betrokken.

LITERATUUR

- ¹ Meijboom RHB. Onverwachte plotselinge sterfte van astmapatiënten: resultaten van een enquête. *Ned Tijdschr Geneesk* 1984; 128: 457-8.
- ² Wyatt R, Wasehek J, Weinberger M, Sherman B. Effects of inhaled beclometason dipropionate and alternate-day prednisone on pituitary-adrenal function in children with chronic asthma. *N Engl J Med* 1978; 299: 1387-92.
- ³ Vaz R, Senior B, Morris M, Binkiewicz A. Adrenal effects of beclometasone inhalation therapy in asthmatic children. *J Pediatr* 1982; 100: 660-1.

H. Landstichting

M. DRIESSEN

1. De enquête heeft inderdaad geen antwoord gegeven op de vraag of de β_2 -sympathicomimetica-inhalatie de oorzaak van het overlijden is geweest. Ik heb dit duidelijk in de samenvatting tot uitdrukking gebracht. De door collega Driessen terecht gewraakte zinsnede luidde in oorspronkelijke formulering: „Blijkens de enquêteresultaten wordt de overmatige toepassing van β_2 -sympathicomimetica-inhalatie soms *gevolgd door* het plotselinge overlijden van de patiënt”. Ik betreurt het deze verandering in de drukproef over het hoofd te hebben gezien.

2. De enquête heeft niet aan het licht gebracht wat de uiteindelijke doodsoorzaak of -oorzaken zijn geweest. Het uitblijven van behandeling met corticosteroiden is zeker een van de te overwegen mogelijkheden. Dit is in het commentaar van prof. Sluiter ook ter sprake gebracht.

3. Uitbreiding van de enquête tot de kinderartsen zou zeker van waarde kunnen zijn. Het is destijds ook overwogen de grote groep van de huisartsen aan te schrijven, aangezien de betrokken patiënten juist vaak thuis overlijden

BERICHTEN

Buitenland

VERENIGDE STATEN

Chromosoomafwijkingen bij bewoners van voormalige stortplaatsen van chemisch afval. – In 1978 ontstond verontroosting over chemische afvalstoffen in de kelderruimten van woningen die waren gebouwd op een voormalige stortplaats voor chemisch afval – wel en niet gechloroëerde aromatische koolwaterstoffen – van fabrieken voor pesticiden. Het afval was gestort in de periode 1947 tot 1952, waarna het terrein gelegen rond het Love Canal, Niagara Falls, NY, bouwrijp was gemaakt.

Bij de bewoners werd géén verhoogd ziekterisico gevonden, maar een in 1980 uitgebracht rapport van de milieuorganisatie, Environmental Protection Agency, wees op een abnormaal groot aantal chromosoomafwijkingen in de lymfocyten en concludeerde dat een verhoogd risico voor kanker, abortus en afwijkingen in het nageslacht bestond. In het rapport was sterk de nadruk gelegd op ongunstig lijkende, maar statistisch niet significante verschillen, en vooral op het aantreffen bij 8 van de 36 onderzochte personen van „supernumerary acentric chromosomes”. De rapporteur die in een vroeger onderzoek, waarin niet naar

een verband met de astma of de behandeling ervan over het hoofd kan worden gezien en wellicht niet onder de aandacht van de behandelde specialisten wordt gebracht.

Leidschendam, april 1984

R.H.B. MEYBOOM

Een patiënte met ernstig letsel van de handrug na extravasatie van doxorubicine

De ziektegeschiedenis, die collega Wassenaar et al. hebben beschreven, behoeft enige aanvulling. Dat de patiënte tenslotte de eindtoestand had bereikt, met de onmogelijkheid tot het uitoefenen van haar beroep als typiste,¹ is inmiddels achterhaald. Na de necronectomie in november 1982 volgde een periode van intensieve revalidatie op de afdeling Revalidatie van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam „Dijkzigt” tot oktober 1983. Patiënte werd behandeld met mobiliserende oefentherapie, gecombineerd met ondersteunende spalktherapie. Ter bestrijding van de littekenhypertrofie werden deze spalken bekleed met siliconen-gel. De handfunctie werd geoefend onder begeleiding van een ergotherapeut. Het uiteindelijke resultaat is dat patiënte, ondanks het gemis van de extrinsieke extensoren, haar oorspronkelijke functie als typiste heeft kunnen hervatten: zij typt weer met haar oude snelheid.

Gezien het goede functionele herstel en het voor patiënte acceptabele esthetische aspect, werd in overleg met de plastisch chirurg afgezien van verdere plastische en reconstructieve ingrepen. Door het nu bereikte resultaat is de ernstige fysieke en psychische schade sterk gereduceerd.

LITERATUUR

- ¹ Wassenaar HA, Sonneveld P, Nooter K, Sizoo W. Een patiënte met ernstig letsel van de handrug na extravasatie van doxorubicine. *Ned Tijdschr Geneesk* 1984; 128: 603-6.

Rotterdam, april 1984

J. GERRITSEN

een dergelijke afwijking was gezocht, deze bijzonderheid niet was tegengekomen, schatte de kans op het vinden van deze afwijking in een normale bevolking niet groter dan 1%. De bewoners van de Love Canal-regio waren onthutst, enkelen verschenen voor de televisie „emotionally be-moaning ‚the fact’ that they now were going to get cancer because their blood cells contained chromosomal aberrations”. De kritiek op de statistische bewerking van de gegevens en op het ontbreken van een echte controlegroep kon de gemoederen niet tot rust brengen. De *Centers for Disease Control* hebben toen in een nauwkeurig onderzoek vastgesteld dat afwijkingen van chromosomen van dezelfde aard en in dezelfde frequentie als bij de bewoners van de Love Canal-regio ook voorkwamen bij een controlegroep van personen uit een deelgebied van Niagara Falls waar zich géén stortplaatsen bevonden; ook de supernumerary acentric chromosomes werden even vaak waargenomen. Het is echter de vraag of deze uitkomsten voldoende overtuigingskracht zullen hebben om de emoties weer tot rust te brengen. Men is zich ervan bewust dat het aantonen of het uitsluiten van ongunstige milieu-effecten moeilijk is. Meestal is de individuele blootstelling naar duur en ernst niet te bepalen en is de concentratie van de giftige stoffen waaraan